

č.: 8240-23583/2023/Tit/371230606

SPRÁVA O MIMORIADNEJ ENVIRONMENTÁLNEJ KONTROLE

č. 24/2023/Z

Environmentálnu kontrolu (ďalej len „kontrola“) vykonala Slovenská inšpekcia životného prostredia, Inšpektorát životného prostredia Bratislava, Stále pracovisko Nitra, Odbor integrovaného povoľovania a kontroly (ďalej len „Inšpekcia“), ako príslušný odborný kontrolný orgán – orgán štátneho dozoru podľa ustanovení § 9 ods. 1 písm. a) a § 10 zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa ustanovenia § 32 ods. 1 písm. d) zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o IPKZ“). Počas kontroly a pri vypracovaní správy o kontrole sa postupovalo podľa zákona o IPKZ a primerane v súčinnosti so zákonom č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o kontrole“).

A. Kontrola

Typ kontroly:	§ 34 ods. 9 zákona - Mimoriadna
Podnet:	Áno
Výsledok:	§ 35 ods. 1 zákona - Súlad
Odstúpené:	Áno

B. Orgán štátneho dozoru

Inšpektor:	RNDr. Martin Jursa	Číslo preukazu: 495
Telefón:	037 656 06 33	
Elektronická adresa:	martin.jursa@sizp.sk	

Inšpektor:	Ing. Kristína Titková	Číslo preukazu: 428
Telefón:	037 656 06 47	
Elektronická adresa:	kristina.titkova@sizp.sk	

C. Prevádzkovateľ

Názov podľa OR:	Poľnohospodárske družstvo Kútniky	
Adresa sídla:	929 01 Kútniky	
IČO:	00 191 531	
Kontrola oznámená:	12.06.2023	Spôsob: Telefonicky

Zástupca: Ing. Miroslava Svetlíková Funkcia: Sales and Enviro manager
Telefón: 033/7330981
Elektronická adresa: msvetlikova@nimex.sk

D. Prevádzka

Názov podľa IP: **Farma ošípaných Veľký Cetín**
Adresa prevádzky: Nitrianska 9501, 951 05 Veľký Cetín
Variabilný symbol: 371230606
Integrované povolenie: 3217-33682/2007/Kys/371230606
Vydané: 17. 10. 2007
Právoplatné: 30. 11. 2007
Projektovaná kapacita: 25 857 ks ošípaných počas jedného turnusu, ročne 86 440 ks
Kategória: 6.6. b) Prevádzky na intenzívny chov ošípaných s miestom pre viac ako 2 000 ks ošípaných nad 30 kg.

E. Časová os

Predchádzajúce kontrolované obdobie: 7.10.2021 – 4.10.2022
Posledná kontrola: 23.9.2022 – 28.11.2022
Kontrolované obdobie: 05.10.2022 – 12.06.2023
Začatie kontroly: 12.6.2023
Prvé miestne zisťovanie: 12.6.2023
Vypracovanie správy: 28.6.2023
Doručenie správy: Deň prevzatia doporučenej zásielky s doručenkou

F. Vykonané úkony

Fotodokumentácia:	Áno	Počet snímok: 0
Videodokumentácia:	Nie	
Odňatie prvopisov:	Nie	
Odobraté vzorky:	Nie	
Meranie emisií:	Nie	
Iné:	-	

G. Zameranie kontroly – opis

Mimoriadna environmentálna kontrola v prevádzke podľa ustanovenia § 34 ods. 9 zákona o IPKZ bola vykonaná na základe podnetu, doručeného elektronickou poštou na Inšpekciu dňa 12. 06. 2023. V uvedenom podnete jeho pisateľ uviedol, že z prevádzky „**Farma ošípaných Veľký Cetín**“ prevádzkovateľa **Polnohospodárske družstvo Kútniky, 929 01 Kútniky, IČO: 00 191 531** „sa šíri neznesiteľný smrad. Pisateľ podnetu býva v obci Vinodol a medzi jeho obcou a obcou Veľký Cetín je farma s prascami, nevie kde tú močovku vypúšťajú ale od jari do jesene je tam neznesiteľný smrad.“

Po doručení podnetu vykonala Inšpekcia dňa 12. 06. 2023 fyzickú obhliadku prevádzky vo vzťahu k obsahu podaného podnetu, ako aj mimoriadnu environmentálnu kontrolu zameranú na dodržiavanie vybraných podmienok integrovaného povolenia vydaného Inšpekciou rozhodnutím č. 3217-33682/2007/Kys/371230606 zo dňa 17. 10. 2007,

právoplatného dňa 30. 11. 2007, v znení jeho neskorších zmien a doplnení (ďalej len „rozhodnutie“, resp. „povolenie“). Predmetom mimoriadnej environmentálnej kontroly boli podmienky povolenia týkajúce sa opatrenia na prevenciu znečisťovania (najmä použitím najlepších dostupných techník), kontrola prevádzky a opatrenia na obmedzenie vysokého stupňa celkového znečistenia v mieste prevádzky v kontrolovanom období od 05.10.2022 do 12.06.2023.

Inšpekcia vykonala aj miestnu obhliadku obcí Vinodol odkiaľ pochádza pisateľ podnetu a obce Veľký Cetín. V oboch obciach nebol cítiť žiadny zápach, ktorý by pochádzal z predmetnej prevádzky.

Prevádzkovateľ vykonáva v prevádzke oddeľovanie tekutej zložky hnojovice od tuhej zložky (separátu). Tekutá zložka zo separácie hnojovice je následne prečerpávaná do dvoch skladovacích nádrží – lagún o objeme á 13 500 m³. V deň vykonania kontroly neboli zaznamenané zo strany prevádzkovateľa žiadne neštandardné situácie týkajúce sa nakladania s hnojovicou v prevádzke. Skladovacie nádrže – lagúny boli v deň kontroly naplnené na cca 85%.

Tekutú zložku hnojovice prevádzkovateľ odovzdáva spoločnostiam Agro Žitava s.r.o., a Agricola, spol. s r.o. Posledný vývoz hnojovice bol 05. 04. 2023. Vzniknutý separát prevádzkovateľ odovzdáva spoločnosti Agro Žitava s.r.o. Posledný vývoz separátu bol realizovaný dňa 30. 05. 2023. Vývoz separátu (tuhej zložky) sa uskutočňuje motorovými vozidlami odberateľov na vlečkách, ktoré sú zakryté plachtami, hnojovica sa vyváža v uzatvorených cisternách. Prevádzkovateľ vedie v prevádzkovej evidencii údaje o množstvách vyprodukovanej hnojovice a separátu, ktoré odovzdáva externým spoločnostiam na následné použitie. Samotný prevádzkovateľ aplikáciu hnojovice a ani separátu do pôdy neuskutočňuje, preto mu nevzniká ani povinnosť mať vypracovaný Hnojný plán.

Predmetom mimoriadnej environmentálnej kontroly bolo aj prešetrenie zápachu z prevádzky. V čase vykonanej mimoriadnej environmentálnej kontroly a fyzickej obhliadky nebolo senzorické vnímanie zápachu vo vonkajších priestoroch prevádzky vnímané ako obťažujúce. V integrovanom povolení pre vykonávanie činnosti v prevádzke – chove ošípaných, sú určené emisné limity pre amoniak a množstvo vylúčeného dusíka a fosforu podľa vykonávacieho rozhodnutia Komisie EÚ 2017/302 zo dňa 15.2.2017, ktorým sa podľa smernice Európskeho parlamentu a rady č. 2010/75/EÚ stanovujú závery o najlepších dostupných technikách (BAT) pre intenzívny chov hydiny alebo ošípaných.

Prevádzkovateľ dodržiava opatrenia na elimináciu vzniku pachových látok, určené v integrovanom povolení Inšpekciou, využíva ekonomicky dostupné prostriedky na zamedzenie tvorby pachových látok z chovu ošípaných a dodržiava emisné limity podľa záverov BAT.

Prevádzkovateľ aplikáciu hnojovice a ani separátu sám do pôdy neuskutočňuje – tá sa vykonáva treťou osobou, preto nie je ani súčasťou podmienok integrovaného povolenia vydaného pre vykonávanie činnosti v prevádzke. Z uvedeného dôvodu tú časť podnetu, ktorá sa týkala aplikácie hnojovice na okolité polia, Inšpekcia v súlade s § 20 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov postúpila listom č.

8164-23807/2023/Tit zo dňa 28. 06. 2023 Ústrednému kontrolnému a skúšobnému ústavu v Bratislave ako vecne príslušnému správnomu orgánu na prešetrenie.

H. Stav prevádzky v čase miestneho zisťovania – opis

V čase miestnej obhliadky prebiehal chov výkrmových ošípaných v prevádzke. Celkovo bolo v deň kontroly chovaných 17 301 ks ošípaných v 9 halách a prevádzkovateľ začal s vyskladňovaním hál. Posledné naskladnenie ošípaných na farmu bolo dňa 07. 06. 2023. Naskladňovanie a vyskladňovanie prebieha priebežne každý týždeň.

I. Použité podklady

Doklady predložené dňa 21. 06. 2023 (e-mailom):

- zloženie krmných zmesí a receptúry poskytnuté ich dodávateľom
- informačné materiály k prípravku Triple P® a k prípravku Active NS
- informačný materiál k prípravku VevoVital®
- doklady o posledných vývozoch hnojovice na pôdu
- zmluvy uzatvorené s odberateľmi hnojovice
- objednávka prípravku Active NS na rok 2023
- doklady o vývoze separátu z hnojovice – prevádzková evidencia.

J. Kontrolné zistenia

1. Podmienka II.C.2.

2. Prevádzkovateľ je povinný využívať fázový výkrm s použitím kompletných krmných zmesí obohatených o aminokyseliny a ľahko dostupný fosfor pre zníženie vylučovania dusíka (amoniaku, metánu a pachových látok) a pre lepšie využitie živín z krmiva.

2. Podmienka II.C. 10.

10. Prevádzkovateľ je povinný obmedzovať emisie amoniaku v prevádzke dodržiavaním zásad správnej poľnohospodárskej praxe vrátane správnej stratégie kŕmenia. (Prísun proteínov v krmive musí zodpovedať produkčnej úrovni ošípaných, čím sa dosiahne zníženie obsahu nadbytočného dusíka v exkrementoch.)

Zistený stav **Dodržané**

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ pri chove ošípaných využíva krmne zmesi obohatené o aminokyseliny a ľahko dostupný fosfor a aplikuje fázové kŕmenie pre jednotlivé rastové fázy. Používané krmne zmesi sa v receptúrach líšia obsahom živín, najmä obsahom proteínov, aby došlo k ich efektívnemu využitiu a zabránilo sa vylučovaniu prebytočných nestrávených zložiek živín v exkrementoch.

Vo všetkých typoch krmných zmesí pre výkrmové ošípané prevádzkovateľ dodáva v krmivách enzýmy a prípravky zvyšujúce stráviteľnosť živín, a to konkrétne prípravky Ronozyme WX, Ronozyme HiPhos, ako aj enzýmy fytázu a xylanázu. Tieto enzýmy a doplnkové prípravky sú súčasťou vitamínovo-minerálnych premixov používaných pri výrobe krmných zmesí. Uvedené enzýmy zlepšujú využiteľnosť krmiva (vstrebávanie živín a premenu na živočíšne tkanivo), čím znižujú množstvo a obsah nestráviteľných živín vo výkaloch, a tým sa odvádza menej medziproduktov, z ktorých môžu vznikať pachové látky – amoniak, sirovodík a metán.

Okrem bežných enzymatických prípravkov, ktoré sú súčasťou krmných zmesí sa prevádzkovateľ od začiatku roka 2018 rozhodol pre aplikáciu prípravku Triple P®, ktorý predstavuje zmes probiotických baktérií a prebiotických látok pre lepšie vstrebávanie živín v procese kŕmenia, za účelom zníženia množstva nespotrebovaných živín, odvádzaných v exkrementoch zvierat. Prevádzkovateľ taktiež v rámci podroštových kanálov, kde dochádza k akumulovaniu vyprodukovanej hnojovice z chovu ošípaných, aplikuje ílovité minerály vo forme prípravku Active NS s cieľom vychytávať a absorbovať pachové látky uvoľňované z hnojovice zvierat.

Do krmných zmesí používaných pre jednotlivé rastové fázy ošípaných v prevádzke prevádzkovateľ pridáva pomocnú látku VevoVital® s obsahom kyseliny benzoovej, ktorá spôsobuje znižovanie pH hodnoty vylúčenej hnojovici (acidifikáciu), čím dochádza k obmedzovaniu premeny nevylúčeného dusíka v hnojovici na amoniak.

3. Podmienka II.C. 10.7.

S cieľom znížiť celkové množstvo vylúčeného dusíka, a tým aj emisie amoniaku, je prevádzkovateľ povinný uplatňovať niektorú z týchto techník:

- a) Zníženie celkového obsahu proteínu prostredníctvom krmiva s vyváženým obsahom dusíka na základe energetických potrieb a stráviteľných aminokyselín*
- b) Viacfázové kŕmenie so zložením krmiva prispôbeným špecifickým požiadavkám produkčného obdobia*
- c) Pridanie kontrolovaných množstiev esenciálnych aminokyselín do krmiva s nízkym celkovým obsahom proteínu.*
- d) Použitie povolených krmných doplnkových látok, ktoré znižujú celkové množstvo vylúčeného dusíka.*

Zistený stav **Dodržaná**

Opis **Áno**

Na dosiahnutie zníženia celkového množstva vylúčeného dusíka prevádzkovateľ využíva viacfázové kŕmenie so zložením krmiva prispôbeným špecifickým požiadavkám produkčného obdobia. Kŕmenie výkrmových ošípaných je zabezpečené dvomi druhmi suchých krmných zmesí v závislosti od váhovej kategórie ošípaných (30-55 kg a 55-100 kg). Prevádzkovateľ predložil Inšpekcii receptúry krmných zmesí prispôbené pre obe váhové kategórie ošípaných. Používané krmné zmesi sa v receptúrach líšia obsahom živín, aby došlo k ich efektívnemu využitiu a zabránilo sa vylučovaniu prebytočných nestrávených zložiek živín v exkrementoch.

Vo všetkých typoch krmných zmesí pre výkrmové ošípané prevádzkovateľ dodáva v krmivách enzýmy a prípravky zvyšujúce stráviteľnosť živín. Tieto enzýmy a doplnkové prípravky sú súčasťou vitamínovo-minerálnych premixov používaných pri výrobe krmných zmesí. Uvedené enzýmy zlepšujú využiteľnosť krmiva (vstrebávanie živín a premenu na živočíšne tkanivo), čím znižujú množstvo a obsah nestráviteľných živín vo výkaloch, a tým sa odvádza menej medziproduktov, z ktorých môžu vznikáť pachové látky – amoniak, sírovodík a metán.

4. Podmienka II. C. 3.

3. *Prevádzkovateľ je povinný využívať v maximálnej možnej miere enzymatické prípravky pri kŕmení a prípravky rozkladajúce hnojovicu v štádiu skladovania.*

Zistený stav **Dodržaná**

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ používa enzymatické prípravky v kŕmnych zmesiach – Ronozyme WX, Ronozyme HiPhos, ako aj enzýmy fytázu a xylanázu, čo bolo dokladované vo vyššie kontrolovaných podmienkach. Prevádzkovateľ aplikuje do hnojovice prípravok Active NS v podroštových kanáloch v rámci jednotlivých maštali za účelom úpravy hnojovice, ako aj vychytávania a absorpcie pachových látok v hnojovici. Zároveň používa prípravok VevoVital[®] s obsahom kyseliny benzoovej, ktorý spôsobuje acidifikáciu produkovanej hnojovice, čím eliminuje premenu nestráveného dusíka na amoniak.

5. Podmienka II. C. 6.

6. *Skladovacie nádrže na hnojovicu (lagúny), zberné žľaby a prečerpávacie nádrže musia byť prekryté pevným vekom, stanovou konštrukciou, príp. plávajúcou pokrývkou (fólia, slama, krusta).*

Zistený stav **Dodržaná**

Opis **Áno**

Zemné skladovacie nádrže na hnojovicu – lagúny sú trvale prekryté plávajúcou fóliou, ktorá zabráňuje uvoľňovaniu pachových látok do ovzdušia. Zberné žľaby na odvod hnojovice, ako aj prečerpávacia žumpa na hnojovicu sú taktiež prekryté pevnou konštrukciou proti úniku zápachu do okolitého prostredia. Prevádzkovateľ pri chove ošípaných používa kŕmne zmesi obohatené o aminokyseliny, enzymatické prípravky, ľahko dostupný fosfor a aplikuje fázové kŕmenie pre jednotlivé rastové fázy, čím zároveň dodržiava správnu stratégiu kŕmenia. Používané kŕmne zmesi sa v receptúrach líšia obsahom živín, najmä obsahom proteínov, aby došlo k ich efektívnemu využitiu a zabránilo sa vylučovaniu prebytočných nestrávených zložiek živín v exkrementoch. Ošípané sú v rámci chovných hál ustajnené v kotercoch v suchu bez podstielky, s pretláčaním vyprodukovanej hnojovice do podroštových kanálov. Napájacie systémy v kotercoch sú konštruované tak, aby sa zabráňovalo plytvaniu pitnou vodou a premokreniu povrchu chovných priestorov.

6. Podmienka II. I. 1.4.

Prevádzkovateľ je povinný v súvislosti s BAT monitorovať emisie amoniaku uvoľňovaného do ovzdušia pomocou niektorej z techník:

a) *odhadom pomocou materiálovej bilancie na základe vylučovania a celkového obsahu dusíka (alebo celkového obsahu amoniakálneho dusíka) prítomného v jednotlivých etapách spracovania hnoja,*

b) *výpočtom pomocou merania koncentrácie amoniaku a intenzity vetrania pomocou metód vychádzajúcich z noriem ISO, vnútroštátnych alebo medzinárodných noriem alebo iných metód, ktoré zabezpečujú údaje s porovnateľnou vedeckou kvalitou,*

c) *odhadom pomocou emisných faktorov.*

Termín plnenia: od 22. 02. 2021.

Zistený stav **Dodržaná**

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ monitoruje emisie amoniaku uvoľňovaného do ovzdušia odhadom pomocou:

- c) odhadom pomocou emisných faktorov na základe § 3 ods. 4 písm. h) vyhlášky MŽP SR č. 411/2012 Z. z. v znení neskorších predpisov – výpočet s použitím všeobecného emisného faktora (zverejnený vo vestníku MŽP SR) s aplikovaním emisných techník. Táto metóda je využívaná aj pri stanovovaní poplatkov za znečisťovanie ovzdušia.

7. Podmienka II. I. 1.5.

Prevádzkovateľ je povinný predkladať Inšpekcii raz ročne v termíne do 15. 02. za predchádzajúci kalendárny rok pre každú kategóriu zvierat v prevádzke dodržanie emisného limitu pre amoniak, uvedeného v podmienke tohto povolenia v časti II. Podmienky povolenia, B. Emisné limity, bod 1.6.

Zistený stav **Dodržaná**

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ predložil Inšpekcii informáciu o celkovom množstve vylúčeného amoniaku v hnojovici za rok 2022 podanú dňa 14. 02. 2023.

Množstvo vylúčeného amoniaku (kg/zviera/rok)	Limit pre množstvo vylúčeného amoniaku (kg/zviera/rok)
1,856	3,6

Podľa predložených dokumentov možno konštatovať, že prevádzkovateľ stanovený neprekročil emisný limit pre amoniak.

8. Podmienka II.B.1.6

Prevádzkovateľ je povinný zaviesť systém riadenia výživy tak, aby v súvislosti s požiadavkami BAT neprekročil emisný limit pre amoniak uvoľňovaný do ovzdušia u ošípaných na výkrm určený hodnotou 3,6 kg amoniaku na miesto pre zviera a rok a u odstavčiat určený hodnotou 0,7 kg amoniaku na miesto pre zviera a rok.

Termín plnenia: od 22. 02. 2021.

Zistený stav **Nie je možné vyhodnotiť**

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ predložil informácie o celkovom množstve vylúčeného amoniaku v hnojovici vypočítaného na základe § 3 ods. 4 písm. h) vyhlášky MŽP SR č. 411/2012 Z. z. v znení neskorších predpisov – výpočet s použitím všeobecného emisného faktora (zverejnený vo vestníku MŽP SR) s aplikovaním emisných techník. Za rok 2022 predstavovalo vylúčené množstvo amoniaku 1,856 kg/zviera. Z uvedeného vyplýva, že prevádzkovateľ neprekročil určený limit pre množstvo vylúčeného amoniaku (kg/zviera/rok). Podmienku II.B.1.6. však nie je možné vyhodnotiť, vzhľadom na to, že kontrolované obdobie nezahŕňa obdobie celého roka.

9. Podmienka II.B.4.1.

Celkové množstvo vylúčeného dusíka vyjadrené ako N v súvislosti s BAT pre ošípané na výkrm nesmie prekročiť hodnotu 13,0 kg vylúčeného N na miesto pre zviera a rok a v prípade odstavčiat hodnotu 4 kg vylúčeného N na miesto pre zviera a rok.

Termín plnenia: od 22. 02. 2021.

10. Podmienka II.B.4.2.

Celkové množstvo vylúčeného fosforu vyjadrené ako P₂O₅ v súvislosti s BAT pre ošípané na výkrm nesmie prekročiť hodnotu 5,4 kg vylúčeného P₂O₅ na miesto pre zviera a rok a v prípade odstaviť hodnotu 2,2 4 kg vylúčeného P₂O₅ na miesto pre zviera a rok.“

Termín plnenia: od 22. 02. 2021.

Zistený stav **Nie je možné vyhodnotiť**

Opis **Áno**

Prevádzkovateľ vykonáva monitorovanie vylúčeného množstva dusíka a fosforu v prípade ošípaných na výkrm odhadom na základe vylučovania a celkového obsahu dusíka a fosforu v hnojovici.

Množstvo vylúčeného dusíka a fosforu bolo vypočítané na základe výsledkov analýzy hnojovice:

Protokol o skúške č. AR-22-KT-010954-01

Obsah podľa analýzy	Množstvo vylúčeného dusíka (kg/zviera/rok)	Limit pre množstvo vylúčeného dusíka (kg/zviera/rok)
Dusík celkový: 0,42% hmot.	6,48	13

Obsah podľa analýzy	Množstvo vylúčeného dusíka (kg/zviera/rok)	Limit pre množstvo vylúčeného dusíka (kg/zviera/rok)
Fosfor celkový: 0,079% hmot.	2,79	5,4

Podmienky II.B.4.1. a II.B.4.2. však nie je možné vyhodnotiť, vzhľadom na to, že kontrolované obdobie nezahŕňa obdobie celého roka a za rok 2023 ešte neboli vykonané analýzy.

K. Prílohy správy Nie

L. Zhodnotenie dodržania podmienok povolenia

Dodržané

II.C.2.

II.C.3.

II.C.10.

II.C.10.7.

II.C.6.

II.I.1.4.

II.I.1.5.

Nedodržané v časti

-

Nedodržané

-

Nie je možné vyhodnotiť

II.B.1.6

II.B.4.1.

II.B.4.2.

M. Záver – celkové zhodnotenie

Inšpekcia environmentálnou kontrolou v prevádzke „Farma ošípaných Veľký Cetín“ nezistila nedostatky, a teda podľa § 35 ods. 1 zákona o IPKZ potvrdzuje súlad kontrolou zisteného stavu v prevádzkovaní činností v prevádzke s podmienkami povolenia.

O výsledku kontroly a obsahu správy bol prevádzkovateľ informovaný zaslaním tejto Správy o environmentálnej kontrole č. 24/2023/Z.

N. Podpisy

Za SIŽP:

RNDr. Martin Jursa

Číslo preukazu: 495

.....

Ing. Kristína Titková

Číslo preukazu: 428

.....